

**Materiały instruktażowe dotyczące opracowania i realizacji
programów psychologiczno-terapeutycznych
dla osób stosujących przemoc w rodzinie
na terenie województwa wielkopolskiego.**

1. Program psychologiczno – terapeutyczny dla osób stosujących przemoc w rodzinie powinien być zgodny z Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023, zwanym dalej *KPPPwR*.
2. Realizatorami programów psychologiczno-terapeutycznych, powinny być jednostki samorządu terytorialnego szczebla powiatowego.
3. Celem realizacji programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie jest zmiana wzorców zachowań.
4. **Realizacja programu winna odbywać się zgodnie z zapotrzebowaniem przekazanym za pośrednictwem formularza opublikowanego w systemie CAS oraz wnioskiem o dofinansowanie przesłanym do Wojewody Wielkopolskiego.**
5. **Program będzie dofinansowany w oparciu o posiadane przez Wojewodę Wielkopolskiego środki finansowe, w kwocie określonej w załączniku nr 1 do KPPPwR. Przesłanie wniosku nie jest równoznaczne z dofinansowaniem programu.** Rekomenduje się, aby w pierwszej kolejności środki finansowe przeznaczone były na wynagrodzenia dla prowadzących, a w dalszej kolejności (w miarę ich posiadania) na: materiały edukacyjne, superwizję, materiały biurowe, wynajem sal itp.
6. Wszelkie zmiany i uzupełnienia, także w trakcie trwania programu, winny być przesyłane na piśmie do Wydziału Polityki Społecznej WUW, w celu akceptacji.
7. Do programu powinna być prowadzona wstępna kwalifikacja uczestników, a działania podejmowane w jej ramach należy dokumentować.
8. Odbiorcami programów psychologiczno-terapeutycznych są osoby stosujące przemoc w rodzinie, zgłaszające się dobrowolnie lub kierowane przez podmioty i instytucje (np. ośrodki pomocy społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie, zespoły interdyscyplinarne, kuratorów sądowych).
9. Zakwalifikowanie do programu powinno kończyć się podpisaniem kontraktu, w którym uczestnik zaakceptuje i potwierdzi podpisem zasady udziału w programie. Kontrakt powinien określać reguły uczestnictwa w programie, w szczególności warunki jakie należy spełnić, by program ukończyć, okoliczności powodujące wykluczenie z programu oraz zobowiązanie uczestnika do poszanowania zasad współżycia społecznego. **Przez uczestnika programu rozumie się osobę, która podpisała kontrakt.**

10. Przyjęty do realizacji program psychologiczno-terapeutyczny winien zostać opracowany na piśmie i stanowić odrębny dokument.
11. Program powinien mieć charakter:
 - sesji indywidualnych lub
 - sesji indywidualnych (nie mniej niż 4 godziny zegarowe na 1 uczestnika) i grupowych.
 - w przypadku, gdy program psychologiczno – terapeutyczny jest kontynuacją programu korekcyjno – edukacyjnego dopuszcza się realizację sesji indywidualnych w wymiarze mniejszym niż 4 godziny zegarowe na 1 uczestnika.
12. Zajęcia mogą być prowadzone w formie tradycyjnej, zdalnej (tj. przy użyciu interaktywnych metod komunikacji) lub mieszanej, po uzyskaniu zgody uczestników i prowadzących.
13. Realizacja programu winna być oparta o harmonogram zajęć, określający: czas trwania programu zamykający się w ramach danego roku kalendarzowego z podaniem miesięcy, w których będzie realizowany.
14. Realizator programu winien zapewniać zatrudnienie osób prowadzących program legitymujących się odpowiednimi kwalifikacjami:
 - ukończenie studiów II stopnia na kierunku psychologia lub świadectwo ukończenia szkoły psychoterapii lub terapii uzależnień,
 - posiadają zaświadczenie o ukończeniu szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w wymiarze co najmniej 100 godzin, w tym w wymiarze 50 godzin w zakresie pracy z osobami stosującymi przemoc w rodzinie,
 - 3 letnie doświadczenie zawodowe w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
15. Wszystkie działania wobec osób objętych programem psychologiczno-terapeutycznym, ze szczególnym uwzględnieniem osiągniętych efektów powinny być dokumentowane. Obecność uczestników na spotkaniach powinna być potwierdzona listami obecności. W przypadku realizacji zajęć w formie zdalnej podpis uczestnika nie jest wymagany. W takiej sytuacji, prowadzący zajęcia jest zobowiązany do poświadczenia udziału uczestnika, przy jego nazwisku, na liście obecności ze spotkania.
16. Program nie może być realizowany w miejscu, w którym udziela się wsparcia osobom doznającym przemocy w rodzinie, a w przypadku, gdy na realizację programu wykorzystywane są zasoby lokalowe, w których również udziela się wsparcia osobom doznającym przemocy w rodzinie, program nie może być realizowany w czasie, w którym udziela się wsparcia ww. osobom. Realizator winien zapewnić osobom doznającym przemocy w rodzinie możliwość swobodnego opuszczenia lokalu, bez styczności z osobami stosującymi przemoc w rodzinie.
17. Osoby uczestniczące w programach, zgodnie z zapisem pkt 3.4.2. KPPPwR, winny być objęte po ich ukończeniu badaniami skuteczności, gdzie wskaźnikiem skuteczności jest liczba osób, które po ukończeniu programu powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy w rodzinie - przez okres minimum 1 roku.
18. Realizatorzy programu zobowiązani są do prowadzenia dokumentacji umożliwiającej dokonanie oceny realizacji zadania.

19. Wydatkując środki finansowe z dotacji należy każdorazowo brać pod uwagę celowość oraz gospodarność ich wydatkowania. Tak więc przy realizacji działań należy zawsze dobierać odpowiednie, optymalne i racjonalne metody oraz środki dla osiągnięcia zamierzonych celów. Ponadto, należy oszczędnie i wydajnie wykorzystywać przyznane środki finansowe, dążąc do osiągnięcia najlepszego stosunku wykorzystanych zasobów do osiągniętych rezultatów.
20. Dane sprawozdawcze przekazywane przez realizatorów programów psychologiczno - terapeutycznych winny zawsze odnosić się do osób będących uczestnikami programu (pkt 9 wytycznych) oraz osób, które ukończyły program, przyjmując za ukończenie warunki wskazane przez realizatorów w programach.
21. Sprawozdania z realizacji programu psychologiczno-terapeutycznego należy nadsyłać w formie tabelarycznej (dostępnej w zakładce: Sprawy/Polityka społeczna/ Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie/Sprawozdawczość) z dodatkowo załączoną kalkulacją kosztów, **w terminie do 15 lutego następnego roku**. Sprawozdanie przesyła realizator programu. W przypadku realizacji programu wyłącznie ze środków przekazanych przez wojewodę wielkopolskiego, łączna liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, wykazana w tym sprawozdaniu winna być identyczna z liczbą osób stosujących przemoc w rodzinie, wskazaną w tabeli 3.4.1., rocznego sprawozdania PRZEMOC, opracowywanego w Centralnej Aplikacji Statystycznej CAS. Podmioty niepubliczne realizujące program psychologiczno-terapeutyczny, dane zawarte w przesyłanym sprawozdaniu winny przekazać do właściwego powiatowego centrum pomocy rodzinie lub miejskiego ośrodka pomocy rodzinie, celem wypełnienia sprawozdania w CAS.
22. Przy jednoczesnym wystąpieniu sytuacji szczególnych uniemożliwiających prowadzenie programu, zgodnie z założeniami przyjętymi we wniosku o dofinansowanie, należy zwrócić się pisemnie do Wydziału Polityki Społecznej, celem uzyskania zgody na wprowadzenie zmian w programie.

Opracowanie i aktualizacja:

13 lutego 2023 r.

Olga Rakowska

Jacek Mruczyk

Wydział Polityki Społecznej

Oddział Nadzoru i Kontroli w Pomocy Społecznej